

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Svpplementvm Tertiæ Partis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

De impedimento consanguinitatis. Quæstio 54.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38817

tis præcipue, exigitur: si autem sine consensu eius ordinatur, non videtur ad hoc teneri.

Ad quintum dicendum, quod matrimonium habet pro causa nostrum consensum, non autem ordo, sed habet causam sacramentalem determinatam à Deo. Et ideo matrimonium potest impediri ex ordine precedente, quod non sit verum matrimonium; non autem ordo ex matrimonio quod non sit verus ordo: quia sacramentorum virtus est immutabilis, sed actus humani possunt impediri.

QVÆST. LIV.

De impedimento consanguinitatis, in quatuor articulos diuisa.

D E inde considerandum est de impedimento consanguinitatis.

¶ Circa quod quærentur quatuor.

¶ Primo, utrum consanguinitas conuenienter à quibusdam definiatur?

¶ Secundo, utrum conuenienter distinguatur per gradus & lineas?

¶ Tertio, utrum de iure naturali matrimonium impediatur secundum aliquos gradus?

¶ Quarto, utrum gradus impediens matrimonium possint per statutum Ecclesie determinari?

ARTIC. I.

Utrum definitio consanguinitatis sit competens?

216

Tho. 4. d.

40. q. vni

ca, ar. 1.

¶ seq.

A D primum sic proceditur. Videtur, quod definitio consanguinitatis, quam quidam ponunt sit incompetens, scilicet, Consanguinitas est vinculum ab eodem stipite descendendum, carnali propagatione contractum. Omnes enim homines ab eodem stipite, carnali propagatione descendunt, scilicet ab Adam. Si ergo recta esset prædicta definitio consanguinitatis, omnes homines essent ad inuicem consanguinei: quod falsum est.

¶ 2 Præterea, Vinculum non potest esse nisi inter quorum ad inuicem conuenientium: quia vinculum vnit. Sed eorum qui descendunt ab vno stipite, non

est maior convenientia ad inuicem, quã aliorum hominum: cum conueniant specie, & differant numero, sicut & alij homines. Ergo consanguinitas non est aliquod vinculum.

¶ 3 Præterea, Carnalis propagatio secundum Philosophum fit de superfluo alimenti. Sed tale superfluum magis habet convenientiam cum rebus comestis, cum quibus in substantia conuenit, quã cum eo qui comedit. Cùm ergo non nascatur aliquod vinculum consanguinitatis eius qui ex semine nascitur, ad res comestas; nec ad generantem ex carnali propagatione nascetur aliquod propinquitatis vinculum.

¶ 4 Præterea, Gene. 29. Laban dixit ad Iacob, Os meum es & caro mea; ratione cognationis quæ est inter eos. Ergo talis propinquitas magis debet dici carnalitas, quã consanguinitas.

¶ 5 Præterea, Carnalis propagatio est communis hominibus & animalibus. Sed in animalibus non contrahitur ex carnali propagatione consanguinitatis vinculum. Ergo nec in hominibus.

RESPONDEO dicendum, quod secundum Philosophum, Ethic. * Omnis amicitia in aliqua communicatione consistit: & quia amicitia, ligatio siue vnio quedam est, ideò communicatio, quæ est amicitie causa, vinculum dicitur: & ideò secundum quamlibet communicationem denominantur aliqui quasi collegati ad inuicem: sicut dicuntur conciuues, qui habent politicam communicationem ad inuicem; & cohortiones, qui conueniunt in militari negotio. Et eodem modo illi, qui conueniunt in naturali communicatione, dicuntur consanguinei. Et ideò in prædicta definitione ponitur quasi consanguinitatis genus, vinculum; quasi subiectum, personæ descendentes ab eadem stirpe, quarum est huiusmodi vinculum; quasi principium, carnalis propagatio.

Ad primum ergo dicendum, quod virtus actiua recipitur secundum eandem perfectionem in instrumento, secundum quam est in principali agente.

Et quia

* lib. 8. c.
11. & 12

& quia omne motum mouens est instrumentum, inde est quod virtus primi motoris in aliquo genere per multa media deducta, tandem deficit, & peruenit ad aliquid, quod est motum & non mouens. Virtus autem generantis mouet non solum quantum ad id quod est speciei, sed etiam quantum ad id quod est indiuidui, ratione cuius filius assimilatur patri etiam in accidentalibus, & non solum in natura speciei. Nec tamen ista indiuidualis virtus patris ita perfecte in filio est, sicut erat in patre, & adhuc in nepote minus: & sic deinceps debilitatur. Et inde est, quod virtus illa quandoque deficit, vt ultra procedere non possit. Et quia consanguinitas est, in quantum multi communicant in tali virtute, ex vno in multos per propagationem deducta, paulatim se consanguinitas dirimit, vt Isidorus † dicit. Et ideo non oportet accipere stipitem remotum in definitione consanguinitatis, sed propinquum, cuius virtus adhuc maneat in illis qui ex eo propagantur.

† refertur
32. q. 4. c.
de consanguini-
tatis.
* in corp.
ar. & re-
spon. ad
1.

Ad secundum dicendum, quod iam patet ex dictis, quod non solum conueniunt consanguinei in natura speciei, sed etiam in virtute propria ipsius indiuidui ex vno in multos traducta: ex qua contingit quandoque, quod filius assimilatur non solum patri, sed auo vel remotis parentibus, vt dicitur libro 8. de Animalibus.

Ad tertium dicendum, quod conuenientia magis attenditur secundum formam, secundum quam aliquid est actu; quam secundum materiam, secundum quam est in potentia. Quod patet in hoc, quod carbo magis conuenit cum igne, quam cum arbore, vnde abscissum est lignum. Et similiter alimentum iam conuersum in substantiam aliti, per virtutem nutritiuam, magis conuenit cum ipso nutrito, quam cum illa re, vnde sumptum est nutrimentum. Ratio autem procederet secundum opinionem illorum, qui dicebant, quod tota natura rei est materia, & quod formae communes sunt accidentia; quod falsum est.

Ad quartum dicendum, quod illud quod proxime conuertitur in semen, est sanguis: ut probatur in 15. de Animalibus. Et propter hoc, vinculum quod ex propagatione carnali contrahitur carnaliter, conuenientius dicitur consanguinitas, quam carnalitas: & quod aliquando vnus consanguineus dicitur esse caro alterius, hoc est in quantum sanguis, qui in semen viri, aut in menstruum conuertitur, est potentia caro, & os.

Ad quintum dicendum, quod quidam dicunt quod idem consanguinitatis vinculum contrahitur inter homines ex carnali propagatione, & tamen non inter alia animalia: quia quicquid est de veritate humane nature in omnibus hominibus, fuit in primo parente: quod non est de alijs animalibus: sed secundum hoc consanguinitas matrimonij numquam dirimi posset. Prædicta autem positio in 2. lib. dist. 20. * improba est. Vnde dicendum, quod hoc idem contingit: quia animalia non coniunguntur ad amicitiam vnitate propter propagationem multorum ex vno parente proximo, sicut est de hominibus, ut dictum est.

li 2. sent. d. 20.

in corp. art.

ARTIC. II.

Utrum consanguinitas conuenienter distinguatur per gradus & lineas?

217

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod consanguinitas inconuenienter distinguatur per lineas & gradus. Dicitur enim linea consanguinitatis sic ordinata collectio personarum, consanguinitate coniunctarum ab eodem stipite descendentium, & quatuor continens gradus. Sed nihil est aliud consanguinitas, quam collectio talium personarum. Ergo linea consanguinitatis est idem quod consanguinitas. Nihil autem debet distingui per seipsum. Ergo consanguinitas non conuenienter per lineas distinguitur.

l. iurisco- sultus, ff. de gradi- bus affin. c. ad sede 35. q. 5.

Præterea, Illud, secundum quod diuiditur in quod commune, non potest poni in definitione commune.

communis. Sed descensus ponitur in definitione prædicta* consanguinitatis. Consanguinitas ergo non potest diuidi per lineam ascendentium, descendentium, & transversalium.

ar. 1. hu-
im q. ar-
gum. 1.

¶ 3 Præterea, Definitio lineæ est, quod sit inter duo puncta. Sed duo puncta non faciunt nisi unum gradum. Ergo vna linea habet tantum unum gradum: & ita eadem ratione videtur, quod non debeat fieri diuisio consanguinitatis per lineas & gradus.

¶ 4 Præterea, Gradus definitur esse habitudo distantiarum personarum: qua cognoscitur quanta distantia persona inter se differant. Sed cum consanguinitas sit propinquitatis quedam, distantia personarum consanguinitati opponitur magis, quam sit eius pars. Ergo per gradus consanguinitas distingui non potest.

¶ 5 Præterea, Si consanguinitas per gradus distinguitur & cognoscitur, oportet quod illi qui sunt in eodem gradu, sint æqualiter consanguinei. Sed hoc falsum est: quia pro patruus & eiusdem pronepos sunt in eodem gradu: non tamen sunt æqualiter consanguinei, vt Decret. 7 dicit. Ergo consanguinitas non recte distinguitur per gradus.

vt. porro
c. se q.
35. p. 5.

¶ 6 Præterea, In rebus ordinatis quodlibet additum alteri facit alium gradum, sicut quælibet unitas addita facit aliam speciem numeri. Sed perfectio addita personæ non semper facit gradum alium consanguinitatis: quia in eodem gradu consanguinitatis est pater & patruus qui adiungitur. Ergo non recte per gradus consanguinitas distinguitur.

¶ 7 Præterea, Inter duos propinquos semper est eadem consanguinitatis propinquitas: quia æqualiter distat vnum extremorum ab alio, & e contra. Sed gradus consanguinitatis non inuenitur semper idem ex vtraque parte: cum quandoque vnus propinquus sit in tertio, & alius in quarto gradu. Ergo consanguinitatis propinquitas non potest sufficienter per gradus cognosci.

art. præc.

RESPONDEO dicendum, quod consanguinitas est

quædam propinquitas in naturali communicatione
 fundata secundum actum generationis, qua natura
 propagatur. Vnde secundum Philosophum in 8. Eth. 7
 ista communicatio est triplex. Vna, secundum habi-
 tudinem principij ad principiatum, & hæc est consan-
 guinitas patris ad filium: vnde dicit, quod parentes
 diligunt filios, vt sui ipsorum aliquid existentes. Alia
 est secundum habitudinem principij ad princi-
 pium: & hæc est filij ad patrem: vnde dicit, quod
 filij diligunt parentes vt ab illis existentes. Tertia est,
 secundum habitudinem eorum, quæ sunt ab vno prin-
 cipio ad invicem: sicut fratres dicuntur ex eisdem
 patribus, vt ipse ibidem dicit. Et quia punctus motus li-
 neam facit, & per propagationem quodammodo pa-
 ter descendit in filium: idè secundum tres dictas
 habitudines, tres lineæ consanguinitatis sumuntur:
 scilicet linea descendentiæ, secundum primam ha-
 bitudinem; linea ascendentiæ, secundum secundam;
 & linea transversalis, secundum tertiam: Sed quia pro-
 pagationis motus non quiescit in vno termino, sed
 continua progreditur; idè contingit quod patris est ac-
 cipere patrem, & filij filium. & sic deinceps: & se-
 cundum hos diversos progressus diuersi gradus in
 vna linea inveniuntur: & quia gradus cuiuslibet rei
 pars aliqua illius rei, gradus propinquitatis non
 potest esse vbi non est propinquitas. Et idè identi-
 tas, & nimia distantia gradum consanguinitatis tol-
 lit: quia nullus est sibi ipsi propinquus, sicut nec si-
 militas. Et propter hoc nulla persona per se ipsam
 facit aliquem gradum, sed comparata alicui perso-
 næ, gradum facit ad ipsam. Sed tamen diuersa est
 ratio computandi gradus in diuersis lineis. Gradus
 consanguinitatis in linea ascendentiæ, & de-
 scendentiæ contrahitur ex hoc, quod vna persona
 vna propagatur eorum, inter quos gradus consi-
 deratur. Et idè secundum computationem canonicam
 & legalem, persona quæ primo in progressu pro-
 pagationis occurrit, vel ascendendo, vel descen-
 dendo,

† 1. b. 8.
 c. 11.

dendo, distat ab aliquo, puta à Petro, in primo gradu, ut pater & filius. Quæ autem secundo vtrique occurrit, distat in secundo gradu, ut auus & nepos, & sic deinceps. Sed consanguinitas, quæ est eorum qui sunt in linea transversali, contrahitur nõ ex hoc quod vnus eorum ex alio propagatur, sed quia vterque propagatur ex vno. Et ideo debet gradus consanguinitatis in hac linea cõputari per comparisonem ad vnum principium, ex quo propagantur. Sed secundum hoc est diuersa computatio canonica & legalis: quia legalis computatio attendit descensum à communi radice ex vtraque parte: sed canonica, tantum ex altera, ex illa scilicet, ex qua maior numerus graduum inuenitur. Vnde secundum legalem computationem frater & soror, vel duo fratres attinent sibi in secundo gradu: quia vterque à radice communi distat per vnum gradum: & similiter filij duorum fratrum distant a se inuicem in quarto. Sed secundum computationem canonicam duo fratres attinent sibi in primo gradu: quia neuter eorum distat à radice communi nisi per vnum gradum. Sed filius vnus fratrum distat ab altero fratre in secundo gradu: quia tantum distat à communi radice. Et ideo secundum computationem canonicam, quanto gradu distat quis ab aliquo superiori, tanto distat à quolibet descendente ab ipso, & numquam minus: quia propinquiores à communi principio conueniunt cum aliquo, ratione principij communis, non possunt propinquiores esse descendenti ex alia parte, quam ad primum principium ei propinquum. Aliquando tamen plus distat aliquis ab aliquo descendente à communi principio, quam ipse distat à principio: quia ille frater plus distat à communi principio, quam ipse: & secundum remotiorem distantiam oportet consanguinitatem computari.

Ad primum ergo dicendũ, quod obiectio illa procedit ex falsis. Consanguinitas enim nõ est collectio, sed

sed relatio quædam aliquarum personarum adinuicem, quarum collectio lineam consanguinitatis facit.

Ad secundum dicendum, quod descensus communiter sumptus attenditur, secundum quamlibet consanguinitatis lineam: quia carnalis propagatio, ex qua vinculum consanguinitatis trahitur, descensus quidam est: sed descensus talis, scilicet à persona cuius consanguinitas queritur, lineam descendencium facit.

Ad tertium dicendum, quod linea dupliciter accipi potest. Aliquando proprie, pro ipsa dimensione, quæ est prima species quantitatis continuæ: & sic linea recta continet tantum duo puncta in actu, quæ terminant ipsam; sed in potentia, infinita, quorum quolibet signato in actu linea diuiditur, & fiunt plures linee. Aliquando vero linea sumitur pro his, quæ linealiter disponuntur: & secundum hoc assignantur in numeris linea & figura, prout vnitas post vnitatem ponitur in aliquo numero: & sic quælibet vnitas adiecta gradum facit in tali linea. Et similiter est in linea consanguinitatis: vnde vna linea continet vnus gradus.

Ad quartum dicendum, quod sicut similitudo non potest esse, vbi non est aliqua diuersitas, ita propinquitas non est, vbi non est aliqua distantia: & ideo distantia quælibet non opponitur consanguinitati; sed talis distantia, quæ consanguinitatis propinquitatem excludit.

Ad quintum dicendum, quod sicut albedo dicitur maior dupliciter, vno modo, ex intensiōe ipsius albedinis, alio modo, ex quantitate superficiæ: ita consanguinitas dicitur maior vel minor dupliciter: vno modo intensiue, ex ipsa natura consanguinitatis, alio modo quasi dimensiue: & sic quantitas consanguinitatis mensuratur ex personis, inter quas consanguinitatis propagatio procedit. Et hoc secundum modo gradus consanguinitatis distinguuntur: & contingit quod aliquorum duorum qui sunt in eodem gradu consanguinitatis respectu alicuius personæ,

sona, vnus est tibi magis consanguineus, quam alius, considerando primam quantitatem consanguinitatis: sicut pater & frater attinent alicui in primo gradu consanguinitatis, quia ex neutra parte incidit aliqua persona media. Sed tamen intensiue loquendo, magis attinet alicui personæ pater suus, quam frater: quia frater non attinet ei, nisi in quantum est ex eodem patre: & idèd quanto aliquis est propinquior communi principio, a quo consanguinitas descendit, tanto est magis consanguineus, quamuis non sit in propinquiori gradu: & secūdum hoc propatruus est magis consanguineus alicui, quam pronepos eius, quantum sint in eodem gradu.

Ad sextum dicendum, quòd quamuis pater & patruus sint in eodem gradu respectu radice consanguinitatis, quia vterque distat vno gradu ab auo: tamen respectu eius cuius consanguinitas queritur, non sunt in eodem gradu: quia pater est in primo gradu, patruus autem non potest esse propinquior, quam in secundo, in quo est auus.

Ad septimum dicendum, quòd semper duæ personæ in æquali numero graduum distant à se inuicem, quamuis quandoque non æquali numero graduum distant à communi principio, vt ex dictis patet.

*in corp.
art.

ARTIC. III.

Verum consanguinitas de iure naturali impedit matrimonium?

218

AD tertium sic proceditur. Videtur, quòd consanguinitas de iure naturali non impedit matrimonium. Nulla enim mulier potest esse propinquior viro, quam Eua fuit Adæ, de qua dixit Gen. 2. Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea. Sed Eua fuit matrimonio coniuncta Adæ. Ergo consanguinitas nulla, quantum est de lege nature, matrimonium impedit.

¶ 2. Fraterea, Lex naturalis eadem est apud omnes. Sed apud barbaras nationes nulla persona coniuncta consanguinitate, à matrimonio excluditur.

Ergo consanguinitas, quantum est de lege naturæ, matrimonium non impedit.

¶ 3 Præterea, Ius naturale est quod natura omnia animalia docuit, ut dicitur in principio dige-

† l. r. §. Ius natu-
rale, ff. de
iustis. &
iure.

§ 4 Præterea, Nihil impedit matrimonium, quod non contrariatur alicui bono matrimonij. Sed consanguinitas non contrariatur alicui bono matrimonij. Ergo non impedit ipsum.

¶ 5 Præterea, Eorum quæ sunt magis propinqua, similia, melior & firmior est coniunctio. Sed matrimonium quædam coniunctio est. Cum ergo consanguinitas sit propinquitas quædam, matrimonium non impedit, sed magis ¶ vnit.

† Al. in-
uat
*Mag li.
4. senten.
dist. 44.
§. C. in
med.

SED contra, Illud quod impedit bonum prolis, etiam matrimonium impedit, secundum legem naturæ. Sed consanguinitas impedit bonum prolis: quia licet ex verbis Greg. ¶ habetur, experimento dicimus, ex tali coniugio sobolem non posse succedere. Ergo consanguinitas secundum legem naturæ matrimonium impedit.

† Greg. in
fi. sui Re-
gist. ad in-
terrog. 10
August.
Angl e-
pisc. c. 6.

¶ Præterea, Illud quod habet natura humana in sua sui conditione, est de lege naturæ. Sed à prima conditione hoc habuit humana natura, quod pater mater à matrimonio excluderetur, quod patet per hoc quod dicitur Gen. 2. Propter hoc relinquet homo patrem & matrem: quod non potest intelligi quantum ad cohabitationem; & sic oportet, quod intelligatur quantum ad matrimonij coniunctionem. Ergo consanguinitas impedit matrimonium secundum legem naturæ.

RESPONDEO dicendum, quod in matrimonio quid contra legem naturæ esse dicitur, per quod matrimonium redditur incompetens respectu finis, quem est ordinatum. Finis autem matrimonij per se primo est bonum prolis, quod quidem per ali-

Supplementum. G g quam

* Al. con-
cipere :

quam consanguinitatem, scilicet inter patrem & filiam, vel filium & matrem impeditur : non quidem vt totaliter tollatur; quia filia ex semine patris potest prolem * suscipere, & simul cum patre nutrire & instruere, in quibus bonum prolis consistit; sed vt non conuenienti modo fiat. Inordinatum enim est quod filia patri per matrimonium iungatur in sociam, causa generandæ prolis & educandæ; quam oportet per omnia patri esse subiectam, velut ex eo procedentem. Et ideo de lege naturali est vt pater & mater à matrimonio repellantur, & magis etiam mater quam pater : quia magis reuerentiæ quæ debetur parentibus, derogatur, si filius matrem, quam si pater filiam ducat in vxorem: cum vxor viro aequaliter debeat esse subiecta. Sed finis matrimonij secundarius per se est concupiscentiæ repressio, qui alias deperiret, si quilibet consanguinea posset in matrimonium duci: quia magnus concupiscentiæ aditus praberetur, nisi inter illas personas, quas oportet in eadem domo conuersari, esset carnalis copula interdicta. Et ideo lex diuina non solum patrem & matrem excludit à matrimonio, sed etiã alias coniunctas personas, quas oportet simul conuersari, & quæ debent inuicem alterius alterius pudicitiam custodire. Et hanc causam assignat diuina lex dicens, * Ne reueles turpitudinem tuam, vel talis, quia turpitudinis tua est. Sed per accidens finis matrimonij est confederatio hominum & amicitia multiplicatio, dum homo ad consanguinitatem vxoris sicut ad suos se habet: & ideo huic multiplicationi amicitia præiudicium fieret, si aliquis sanguine coniunctam vxorem duceret: quia ex hoc noua amicitia per matrimonium nulla accresceret: & ideo secundum leges humanas & statuta ecclesie, plures consanguinitatis gradus sunt à matrimonio separati. Sic ergo ex dictis * patet, quod consanguinitas quantum ad aliquas personas impedit matrimonium de iure naturali; quantum ad aliquas, de iure diuino; & quantum ad aliquas, de iure per homines instituto.

habetur
Leust. 18

* in præ-
fenti cor.

Ad primum ergo dicendum, quòd Eua quamuis ex Adam prodijt, non tamen fuit filia Adæ, quia non prodijt ex eo per modum illum, quo vir natus est generare sibi simile in specie; sed operatione diuina, qua ita potuisset ex costa Adæ fieri vnus equus, sicut dicitur est Eua. Et ideo non est tanta naturalis conuenientia Eux ad Adam, sicut filix ad patrem; nec Adam est naturale principium Eux, sicut pater filij.

Ad secundum dicendum, quòd non procedit ex natura naturali, quòd aliqui barbari parentibus carnaliter commisceantur, sed ex concupiscentiæ ardore, quæ naturam in eis offuscavit.

Ad tertium dicendum, quòd coniunctio maris & femine dicitur esse de iure naturali: quia natura hoc animalia docuit: sed hanc coniunctionem diuersa animalia diuersimode docuit, secundum diuersas eorum conditiones. Commissio autem carnalis ad parentes derogat reuerentiæ quæ eis debetur. Sicut enim parentibus indidit natura sollicitudinem filijs providentia, ita indidit filijs reuerentiam ad parentes. Nulli generi animalium indidit sollicitudinem filiorum, aut reuerentiam parentum in omne tempus, nisi homini: alijs autem animalibus plus & minus, secundum quod magis vel minus necessarii sunt vel filijs, vel parentibus, vel parentes filijs. Vnde etiam in quibusdam animalibus abhorret filius cognoscere matrem carnaliter, quamdiu manet apud ipsum cognitio matris, & reuerentia quædam ad ipsam, vt recitat Philosophus in 8. de Animalibus, de camelo & equo. *li. 9. hist. anima. c. 47.*

li. 9. hist. anima. c. 47.

In corp. artic.

Gg 2 cur

Art. 1. cur in hominibus, ut dictum * est. Et ideo non est
huius q. similis ratio.

ad 5. Ad quartum dicendum, quod iam patet ex dictis
In corp. quomodo consanguinitas coniugum, bono matrimo-
huius ar nij contrarietur: unde ratio procedit ex falsis.

sic. Ad quintum dicendum, quod non est inconueniens
 duarum vnionum vnã ab altera impediri: sicut
 vbi est identitas, non est similitudo. Et similiter con-
 sanguinitatis vinculum potest impedire matrimonij
 coniunctionem.

ARTIC. I V.

219 *Vtrum consanguinitatis gradus matrimonium impedi-*
entes potuerint taxari ab Ecclesia.

Cap. non **A**d quartum sic proceditur. Videtur quod con-
debt. sanguinitatis gradus matrimonium impedi-
de cōsan- entes non potuerint taxari ab Ecclesia vsque ad quar-
gu. & af tum gradum. Quia Mat. 19. dicitur, Quod Deus con-
fin c. 1 et iunxit, homo non separet. Sed illos qui coniunguntur
seq. 35. q. intra quartum consanguinitatis gradum, Deus
5. coniunxit; non enim diuina lege eorum coniunctio
 prohibetur. Ergo nec debet humano statuto separari.

¶ 2 Præterea, Matrimonium est sacramentum,
 sicut & baptismus. Sed non posset ex statuto Eccle-
 siæ fieri, quod ille qui ad baptismum accedit, non ac-
 cipere characterem baptismalem, si ex iure diuino
 eius capax sit. Ergo nec Ecclesiæ statutum facere
 potest, quod matrimonium non sit inter illos, qui
 per ius diuinum matrimonialiter coniungi non pro-
 hibentur.

¶ 3 Præterea, Ius positium non potest ea que
 sunt naturalia, remouere vel ampliare. Sed consangu-
 nitas est naturale vinculum, quod quantum est de se
 natum est matrimonium impedire. Ergo Ecclesia non
 potest aliquo statuto facere, quod alicui possint ma-
 trimonialiter coniungi vel non coniungi: sicut non
 potest facere, quod sint consanguinei, vel non con-
 sanguinei.

¶ 4 Præ-

¶ 4 Præterea, Statutum iuris positivi debet aliquam rationabilem causam habere; quia secundum naturam rationabilem, quam habet, à iure naturali procedit. Sed causæ quæ assignantur de numero graduum, minime videntur irrationabiles, cum nullam habeant habitudinem ad causata: sicut quod consanguinitas prohibeatur vsque ad quartum gradum, propter quatuor elementa; vsque ad sextum, propter sex ætates mundi; vsque ad septimum, propter septem dies, quibus tempus omne agitur. Ergo videtur, quod talis prohibitio nullum vigorem habeat.

¶ 5 Præterea, Vbi est eadem causa, debet esse idem effectus. Sed causa, quare consanguinitas impedit matrimonium, est bonum prolis, repressio concupiscentiæ, & multiplicatio amicitia, vt ex dictis * patet: quæ omni tempore necessaria æqualiter sunt. Ergo debuissent æqualiter omni tempore gradus consanguinitatis matrimonium impedire. Quod non est verum: cum modò vsque ad quartum, antiquitus vsque ad septimum gradum matrimonium consanguinitas impedit.

Art. præced. 107.

¶ 6 Præterea, Vna & eadem coniunctio non potest esse in genere sacramenti, & in genere stupri. Sed hoc contingeret, si Ecclesia haberet potestatem statuendi diuersum numerum in gradibus impediens matrimonium: sicut si aliqui in quinto gradu, quando prohibitus fuit, coniuncti fuissent, talis coniunctio stuprum esset, Sed postmodum eadem coniunctio, ecclesia suam prohibitionem reuocante, matrimonium esset. Et e conuerso posset accidere, si aliqui gradus concessi, posset postmodum ab ecclesia interdici. Ergo videtur, quod potestas ecclesiæ non extendat ad hoc.

¶ 7 Præterea, Ius humanum debet imitari ius diuinum. Sed secundum ius diuinum, quod in veteri lege continetur, non æqualiter currit prohibitio graduum in sursum & deorsum: quia in veteri lege

aliquis prohibebatur accipere in vxorem fororē patris sui, non tamen filiam fratris. Ergo nec modo debet aliqua prohibitio de nepotibus & patris matre.

SED contra est, quod Dominus dicit discipulis, Qui vos audit, me audit. Ergo præceptum Ecclesiæ habet firmitatem, sicut præceptum Dei. Sed Ecclesiæ quandoque prohibuit, & quandoque concessit aliquos gradus, quos lex vetus non prohibuit. Ergo illi gradus matrimonium impediunt.

¶ Præterea, Sicut olim matrimonia Gentilium dispensabantur per leges ciuiles, ita nunc per statuta Ecclesiæ. Sed olim lex ciuilis determinabat gradus consanguinitatis, qui matrimonium impediunt, & qui non. Ergo & modo potest hoc fieri per Ecclesiæ statutum.

RESPONDEO dicendum, quod secundum diuersa tempora inuenitur consanguinitas, secundum gradus diuersos matrimonium impedit. In principio enim humani generis, solus pater & mater à matrimonio repellebantur, eo quod tunc temporis erat paucitas hominum, & oportebat propagationi humani generis maximam curam impendere: vnde non erant remouende nisi ille persone que matrimonio incompetentes erant, etiam quantum ad finem matrimonij principalem, qui est bonum prolis, vt dictum est *. Postmodum autem multiplicato genere humano, per legem Moyfi plures persone sunt exceptæ, quæ iam concupiscentiam reprimere incipiebat: vnde vt dicit Rabbi Moses, Omnes illæ persone exceptæ sunt à matrimonio, quæ in vna familia cohabitare solent: quia si inter eos licite carnalis copula esse posset, maximum incentiuum libidini præstaret. Sed alios consanguinitatis gradus lex vetus permisit, immò quodammodo præcepit: vt scilicet de cogitatione vnusquisque vxorem acciperet; ne suscessum cop-

*vide Aug
gust. l. 15.
de Ciuit.
Dei, cap.
to. 5.
art. præc.
corp. &
Aug. de
Ciuit. ca.
26. et lib.
15. cont.
Iust. c. 7
to. 6. ibid.
lib. 19. c.
26. to. 7.
de bono
coniug. c.
6. & 17.
to. 6. to. 7
de nupt.
& concup.
l. 5 c. 14.
& 15.*

ubo esset: quia tunc temporis cultus diuinus per suc-
 cessionem generis propagabatur. Sed postmodum in
 lege noua, quæ est lex Spiritus & amoris, plures gra-
 dus consanguinitatis sunt prohibiti, quia iam per spi-
 ritualem gratiam, non per carnis originem, cultus Dei
 deriuatur & multiplicatur: unde oportet, vt homines
 magis à carnalibus retrahantur, spiritualibus
 uocentur; & vt amor amplius diffundatur. Et ideo an-
 tiquius vsque ad remotiores gradus consanguinitatis
 matrimonium impediatur; vt ad plures per con-
 sanguinitatem & affinitatem naturalis amicitia * per-
 tineret: & rationabiliter vsque ad septimum gra-
 dum; tum quia ultra hoc non de facili remanebat
 communis radicis memoria; tum quia septiformi Spi-
 ritus sancti gratiæ congruebat. Sed postmodum cir-
 cæ hæc vltima tempora restrictum est Ecclesiæ inter-
 dictum vsque ad quartum gradum: quia ultra inutile
 & periculosum erat gradus consanguinitatis prohi-
 bere. Inutile quidem, quia ad remotiores consanguini-
 tates quasi nullum fœdus maioris amicitia, quam
 extraneos habebatur, charitate in multorum
 cordibus frigescente. Periculosum autem erat gra-
 dus consanguinitatis prohibere; quia concupiscen-
 tiæ & negligentia prævalente, numerosam consan-
 guineorum multitudinem homines non satis obser-
 uant. Et sic laqueus damnationis multis inije-
 citur ex remotiorum graduum prohibitione. Satis
 enim conuenienter vsque ad quartum gradum di-
 prohibitionis est restricta: tum quia vsque ad quar-
 tum generationem homines viuere consueuerant, vt
 non possit consanguinitatis memoria aboleri.
 De Deo in tertiam & quartam generationem
 circa parentum se visitaturum in filijs commina-
 tum; tum quia in qualibet generatione, noua
 generatio sanguinis, cuius identitas consanguinitatem
 non habet, fit cum sanguine alieno; & quantum misce-
 tur, aliter, tantum receditur à primo. Et quia ele-
 menta sunt quatuor, quorum quodlibet tanto facilius

*Al. per-
tingeret.*

Exod 20.

est miscibile, quanto est magis subtile. Ideo in prima commixtione euanescit sanguinis identitas, quantum ad primum elementum quod est subtilissimum; in secunda, quantum ad secundum; in tertia, quantum ad tertium; in quarta, quantum ad quartum: & sic convenienter post quartam generationem potest reiterari carnalis coniunctio.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut Deus non coniungit illos qui coniunguntur contra diuinum præceptum: ita nec coniungit illos, qui coniunguntur contra Ecclesiæ præceptum, quod habet eandem obligandi efficaciam, quam habet diuinum præceptum.

Ad secundum dicendum, quod matrimonium non tantum est sacramentum, sed etiam est in officium: & ideo magis subiacet ordinationi ministrorum ecclesiæ, quam baptismus, qui est sacramentum tantum: quia sicut contractus, & officia humana determinantur legibus humanis; ita contractus & officia spiritualia, lege Ecclesiæ.

Ad tertium dicendum, quod quamuis consanguinitatis vinculum sit naturale, tamen non est naturale, quod consanguinitas carnalem copulam impediat, nisi secundum aliquem gradum, ut dictum est. Et ideo Ecclesia suo statuto non facit, quod aliqui sint vel non sint consanguinei, (quia secundum consanguinitatem tempus æqualiter consanguinei remanent): sed facit, quod carnalis copula sit licita vel illicita, secundum diuersa tempora in diuersis gradibus consanguinitatis.

Ad quartum dicendum, quod tales rationes assignantur magis dantur per modum adaptationis & congruentiæ, quam per modum causæ, & necessitatis.

Ad quintum dicendum, quod non est eadem causa secundum diuersa tempora gradus consanguinitatis prohibendi: unde quod aliquo tempore valiter conceditur, alio salubriter prohibetur.

Ad sextum dicendum, quod statutum non imponit modum præteritis & futuris. Unde si modo prohibetur.

*Ar pra
sed cor.*

habetur quintus gradus qui nunc est concessus, illi qui sunt in quinto gradu coniuncti, non essent separandi. Nullum enim impedimentum matrimonio superueniens ipsum potest dirimere: & sic coniunctio, quæ prius fuit matrimonium, nunc efficeretur per statutum ecclesiæ stuprum. Et similiter si aliquis gradus concederetur, qui nunc est prohibitus, illa coniunctio non efficeretur matrimonialis ex statuto Ecclesiæ, ratione primi contractus: quia possent separari si vellent; sed tamen possent de nouo contrahere, & alia coniunctio esset.

Ad septimum dicendum, quòd in gradibus consanguinitatis prohibendis, Ecclesia præcipue obseruat rationem amoris. Et quia non est minor ratio amoris ad nepotem, quàm ad patrum, sed etiam maior, quanto propinquior est patri filius, quàm filio pater, ut dicitur in 8. Ethic. * Propter hoc æqualiter prohibuit gradus consanguinitatis in patris, & neptis. Sed lex vetus in personis prohibendis attendit præcipue cohabitationem contra concupiscentiam, prohibens illas personas, ad quas facilius pateret accessus, propter mutuam cohabitationem. Magis autem consuevit cohabitare neptis patruo, quàm amita nepoti: quia filia est idem quasi cum patre, cum sit aliquid eius: sed foror non est hoc modo idem cum patre, cum non sit aliquid eius: sed magis ex eodem nascitur. Et ideo non erat eadem ratio prohibendi * nepotem & amiram.

li. 8. c. 12
circa pr.

Al. nepotem,

QVÆST. LV.

De impedimento affinitatis, in undecim articulos diuisa.

¶ Deinde considerandum est de impedimento affinitatis.

¶ Circa quod quærentur undecim.

¶ Primo, verum affinitas ex matrimonio causetur?

¶ Secundo, verum maneat post mortem viri aut uxoris?

¶ Tertio, verum causetur ex illicito concubitu?

¶ Quar-